

KONDO KA MW'ESHIMBA (1 Mpyele 3 : 16)

Uno mwaku mbewakule misuusa ibungi mu esambi dipya na awubusha kwela kwa binangu bibungi kwi bakumiine. Adama badi na ino nangunangu kumpala kwaye bapu kulwisha sunga'shi ngi mufikile nakwikala mwadi pa mwanda wa kuluba kw'aye ? Namono shi bino bibu kifwatulo bisumanga, mwanda su owula kyamo kya kaalo bu kyamo kya kutumpa bilamba, munda mwakyo mwi bintu byoso bitulwe pamune mwanda wakukita mufubo wa yawa mwikikite, akikatumika anka su mbekyele ku mooshi wa sembwe ya kaalo. Bwabwa bukome bubamwenekyele mwi Adama aye bapu kulwisha, byabya twikwamba'shi kukutwa kwa muntu kukokyela djo kukabuushe kondo ka mw'eshimba (nangunangu) na kwikekasha na bukome.

Mwaku « syneido » mu kyena ngidiki na mu kupatula kwa myaku abewupa bipatulwilo bibungi bu kileshesho : mweno umune, kumona kalolo, na kwikala na nangunangu yimune, kwabana kinangu kimune, na kwikala na kyukilo kimune kya... byabya abipatula kalolo'shi, kwabana na bangi kyukilo kikampanda, mungi awukye namu buube. Bino abimweneka mushalelo ya adama na Efa, satana badi mulungule Efa'shi : « su nwadya kino kikuba kyabadi benupeleshe, enukekala buu Eloyime na anukabana n'aye kyukilo kya buwa na bubu » mu bino bishima mubadi eyendo, anka tadibadi eyendo dipyudikye nya, mwanda a wakula C.H.Mackintosh (atutentekyesha kinangu) « mu kuuka kwa buwa anka tababaadi na ngobesha ya kwibikita, na kuuka bubu anka kushi kupeta matalwa akwibupengama ». Kibeba twadila kuushi kokyela kwabo, nkushimisha kwibungi ; kwibungi bukile pee kyakya kituntwa kya muulo ukata kibebapeelwe efuku dya kufukibwa kwabo. Anka abimweneka'shi, kuushi kokyela kwabo kubekala bu mbote bakakisha kutentekyesha eyi di munda mwabo. Kyukilo kyabadi bapete, bibafiki bu kutopekibwa (kutshibilwa Kiimu) kukata ku kushikokyela kwa kikyebe kya mashimba abo.

Uno mwaku mw'angele « con » awupatuula'shi : (pamune na), na (science) kyukilo ky'atwe mu mwaku (scrire) kuuka. Eyi di munda mwa fumu Dafidi, dibafubile mwadi kunyima kwa mulwisho waye na Bate-sheba na kwipaa mulum'aye Udiya kubalongamishe'ye. Pabaadi mutemuki Natana balungula fumu Dafidi kushi kutshina pa mwanda wa bubu, kondo ka mw'eshimba dya fumu ka babangile kufuba na babungile bintu bu bubabidi. Pabamono kilema kibakitshingine mukashi pa kwipaa mulum'aye, kumpala a mwilo na bikishekishe kwi mwanana. Bakula patoka'shi : « kodi'obe bupeka na lubu na kitshi bubu ku meeso obe » kuno nkutonda kwa bubu kufubishwe na eyi di munda di kitshibwe. Meso etu oso aamono bintu mu bipaso bilekeene, anka meeshi emu boongo (cerveau), aa sanga bifwani mu kimune, abitupa kushindjika na ku shadika kyakya kintu kibatumono.

Byabya, kondo ketu ka mw'eshimba, pakadi na kufukama na kafubishwe, mu kipimo kya kwituleesha kipaso kintu bintu abikitshika kwi bangi betwifunyeshe bino mbituleshiibwe kalolo kakile mu Yosefe pabaadi mukashi a potifala atekye yosefe shi a lale n'aye, yosefe bebituule mu kimonwa ki kula. Kumpalampala, kibaadi « bubu kumpala Efile-Mukulu » na bibaadi kulwisha ku kifulo kibaadi kimufule fumu'aye, yosefe tamumone bifwani bibidi bikundakane, anka kondo ka mw'eshimba kafukame na akafubu kababungu byoso mu kifwani kimune kiselelee na mweneno eselelee na mushikame. Yosefe baadi awuku'shi ni mulwisho ukata, kumpala aabo kutusha miya

ekumi. Twina kituungo kya kwikala na kondo ka mw'eshimba (nangunangu) na kudimuka ! su tatunemeka eyi di munda mwetu misusa ibungi, adifiki dipape na dishiina kapu mpaa n'efuku dyadikashaala difunde ka byabya, kondo k'eshimba (nangunangu) dishadifubu muyile kikyebe ky'Efile-Mukulu kibaadi mulubuule.